

- повноваження давати в разі необхідності відповідним органам і посадовим особам вказання обов'язкового характеру по усунуванню виявлених порушень і їх наслідків;
- повноваження по залученню до відповідальності винуватих посадових осіб;
- повноваження по розробці рекомендацій превентивного характеру.

Таким чином, основою бюджетно-правового статусу органів місцевого самоврядування є його повноваження і предмети ведення в бюджетній сфері, тобто права і обов'язки і те межі, в яких вони (права і обов'язки) реалізуються.

Настюк В.Я.

Національний університет "Юридична академія України ім. Ярослава Мудрого", м. Харків

Белєвцева В.В.

Науково-дослідний інститут інформатики і права
Національної академії правових наук України, м. Київ

ДО ПИТАННЯ ПРО АДМІНІСТРАТИВНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ІНФОРМАЦІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ В УКРАЇНІ

Інформаційні правовідносини виникають, змінюються і припиняються в інформаційній сфері та регулюються інформаційно-правовими нормами. Являючись різновидом правових відносин, вони виражають усі основні їх ознаки. Для них характерна первинність інформаційно-правових норм, оскільки інформаційні правовідносини – це результат регулюючої дії відповідної інформаційно-правової норми на суспільні відносини. Саме тому такі суспільні відносини набувають юридичної форми, тобто стають правовим. При цьому інформаційно-правова норма регламентує поведінку сторін суспільних відносин. Вона ж забезпечує кореспонденцію взаємних обов'язків і прав суб'єктів – учасників цих відносин, а також їх юридичну відповідальність за поведінку, що не відповідає встановленим правовим нормам.

Дослідженням різних аспектів вказаної проблематики активно займалися: І. Бачило, В. Брижко, К. Беляков, О. Дзьобань, В. Копилов, В. Лопатін, О. Марущак, М. Рассолов, В. Фурашев та ін.

У механізмі правового забезпечення в інформаційній сфері важливе місце займають заходи попередження та протидії інформаційним порушенням. З цією метою діє так званий інститут юридичної відповідальності, закріплений в українському законодавстві. На теперішній час практично сформована основна нормативно-правова база щодо попередження і припинення правопорушень в інформаційній сфері, передбачається як цивільно-правова, дисциплінарна (включаючи матеріальну), адміністративна від-

повідальність, так і кримінальна відповідальність за здійснення правопорушень в інформаційній сфері, розроблені і діють численні закони та підзаконні нормативно-правові акти в інформаційній сфері. Але їх практичне застосування досить слабе, відсутні конкретні механізми застосування і дотримання законодавства на практиці, існують труднощі щодо накладення стягнень за його порушення, відсутня систематизація дій правоохоронних органів щодо здійснення своїх обов'язків і прав в інформаційній сфері.

Основоположні положення законодавства в інформаційній сфері містяться в Конституції України та Законах України "Про захист персональних даних" та "Про інформацію". Також Українська держава посилює свою увагу до проблеми зміцнення інформаційного правопорядку. Так, у Законі України "Про основи національної безпеки України" виділені основні напрями державної політики з питань національної безпеки України в інформаційній сфері [4]. При цьому особливо слід зазначити, що відповідно до законодавства національні інтереси України в інформаційній сфері полягають в дотриманні конституційних прав і свобод особи та громадянина щодо отримання інформації і користування нею, в розвитку сучасних телекомунікаційних технологій, в захисті державних інформаційних ресурсів від несанкціонованого доступу тощо.

У Кодексі України про адміністративні правопорушення є окремі статті у низці глав, присвячених адміністративним правопорушенням в інформаційній сфері. Підставою для виникнення адміністративної відповідальності за інформаційні правопорушення є здійснене суб'єктом (учасником) інформаційних правовідносин правопорушення в інформаційній сфері. При цьому слід визначити поняття "інформаційне правопорушення" як протиправну, винну (умисну або необережну) дію чи бездіяльність конкретного суб'єкта, що робить замах на встановлений інформаційний правопорядок і заподіює шкоду інформаційній сфері або створює реальну загрозу такого спричинення і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність.

Для реалізації адміністративної відповідальності важливо встановити причинно-наслідкові зв'язки між негативними наслідками, що наступили в результаті правового розпорядження, і діями (бездіяльністю) передбачуваного правопорушника. Основною метою застосування адміністративної відповідальності до правопорушників є підтримання належного інформаційного правопорядку, заснованого на дотриманні більшістю суб'єктів інформаційних правовідносин встановлених матеріальних нормам інформаційного законодавства, а не тільки покарання винного суб'єкта [1, 3].

На жаль, не усі суб'єкти правовідносин підтримують інформаційний правопорядок. Багато хто з них порушує цей правопорядок і піддається дії норм інформаційного права, що встановлюють адміністративну відповідальність. Проте, на значну кількість суб'єктів сам факт наявності таких норм права, що встановлюють адміністративну відповідальність, діє як

стримуючий чинник, що застерігає їх від неправомірних дій в інформаційній сфері. Звідси витікає, що встановлення адміністративної відповідальності носить етично-виховне значення.

Таким чином, адміністративна відповідальність за інформаційні правопорушення - це застосування до винної особи, яка вчинила правопорушення, заходів впливу, передбачених санкцією порушеної норми інформаційного права в певному регламентованому порядку. Склад правопорушення, у тому числі й інформаційного, включає чотири обов'язкові елементи (ознаки): об'єкт, об'єктивну сторону, суб'єкт і суб'єктивну сторону. Отже, об'єктом правопорушення є сукупність суспільних відносин в інформаційній сфері. У якості об'єктів можуть виступати відносини у сфері забезпечення інформаційної безпеки, масової інформації, авторського права, бібліотечної справи, законодавчо встановлених правил створення, збереження і використання Архівного фонду України і архівів, відносини у сфері встановленого правового режиму розповсюдження відомостей, що становлять державну, комерційну, службову таємницю, а також конфіденційної інформації тощо. Інформація (відомості про осіб, предмети, факти, події, явища і процеси незалежно від форми їх втілення), документована інформація, комп'ютерна інформація, матеріальні носії інформації можуть бути предметом інформаційного правопорушення. У свою чергу, суб'єктами інформаційних правопорушень можуть бути фізичні і юридичні особи. Особа, яка вчинила інформаційне правопорушення, підлягає відповідальності на підставі закону, що діяв під час і на місці вчинення інформаційного правопорушення. Адміністративна відповідальність носить публічний характер, оскільки адміністративне покарання є встановленою державою мірою відповідальності за довершене правопорушення і застосовується з метою попередження вчинення нових правопорушень, як самим правопорушником, так й іншими особами.

За здійснення інформаційних правопорушень встановлені і застосовуються, як правило, такі види адміністративних стягнень як: 1) попередження; 2) штраф; 3) оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення; 4) конфіскація: предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення; грошей, одержаних внаслідок вчинення адміністративного правопорушення [2].

Отже, підсумовуючи викладене зазначимо, що головними завданнями адміністративної відповідальності за інформаційні правопорушення є: забезпечення належного функціонування механізму правового регулювання інформаційних відносин шляхом гарантування реалізації суб'єктами даних правовідносин суб'єктивних прав і юридичних обов'язків, охорона існуючого державного ладу та суспільного порядку, утвердження законності і захист інформаційного правопорядку; захист інформаційних прав і свобод громадян від незаконних порушень; покарання винного у вчиненні

правопорушення; попередження вчинення інформаційних правопорушень у майбутньому.

Таким чином, інформаційний правопорядок складає правовий фундамент інформаційного суспільства, а й, отже, без його належного правового регулювання неможливий і нормальний розвиток інформаційного суспільства XXI століття.

Список використаної літератури

1. Бачило І.Л., Лопатин В.Н., Федотов М.А. Информационное право. Учебник для вузов. - СПб., Юридический центр Пресс. - 2005. - 725 с.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X із змінами [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
3. Копылов В.А. Информационное право. Учебник. 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Юристъ, 2002. - 512 с.
4. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19.06.2003 р. № 964-IV // Відом. Верхов. Ради України. - 2003. - № 39. - Ст. 351.

Орлова І.М.

Класичний приватний університет

УЧАСТЬ ДЕРЖАВИ ТА ЇЇ ОРГАНІВ У ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИНАХ

У сфері господарювання виникають відносини за участю різних суб'єктів, зокрема держави та її органів. Наприклад, участь держави у відносинах, пов'язаних із наданням державної гарантії як засобу забезпечення виконання господарського зобов'язання.

Держава є особливим правовим суб'єктом, має свої суттєві відмінності від усіх інших учасників сфери господарювання, що обумовлює необхідність визначення засад її участі у господарських відносинах. У першу чергу з'ясування розподілу участі держави та її органів у відповідних відносинах.

Особливої актуальності дослідження цього питання набуває в умовах формування в Україні ринкової економіки, поширення підприємництва, розвитку світової співпраці, коли з'являються такі види господарських зв'язків та зобов'язань за участю держави та її органів, що раніше не були відомі або дістали суттєвих перетворень.

Одним з найбільш складних аспектів теорії правовідносин є вирішення проблеми розподілу участі у різних правових відносинах, зокрема господарських, держави як такої та її органів.

У літературі щодо співвідношення правосуб'єктності держави та її органів формулюються такі основні наукові позиції: 1) самостійним суб'єктом правових відносин є тільки держава, а державні органи у зв'язку з цим діють виключно від імені держави та не мають самостійної правосуб'єктності; 2) самостійним суб'єктом правових відносин можуть бути тільки державні органи, які беруть участь у всіх правовідносинах від свого імені, при цьому участь держави у будь-яких правовідносинах вважається